

Reliability and Validity of the Teacher Rating Scale of School Adjustment for 5-6 Years of Children ♦

Alev ÖNDER ¹ and Hülya GÜLAY ²

Abstract

School adjustment is a multi-dimensional concept related to social effect, social behaviour and school achievement. School adjustment is has been conceptualized as the degree to which children are interested, comfortable and successful in the school environment. Peers, parents and teachers have been important effects on school adjustment. It is know that there was a relation between positive teacher-child interaction and school adjustment and competence in preschool stage. Also teacher had more effects than relations with peers on school adjustment. Pre-School Education Programme, which prepared by Ministry of National Education in 2006, has been stressed upon especially the active participation of the children in training settings. The measurement of school adjustment levels of children can be important in making regulations for children to participate actively to training settings. First of all there is a need to have a scale to assess school adjustment of young children. There is not any scale to assess school adjustment of preschool children in Turkey. Due to this idea, the aim of the present study was to adapt the Teacher Rating Scale of School Adjustment, for 5-6 years-old children to Turkish. The original scale was developed by G. W. Ladd, B. Kochenfender and C. Coleman (1996) and it aimed to evaluate the children's school adjustment on the basis of teachers observations. The Turkish version of the scale was administered to the teachers of 269 preschool children of 5-6 years-old and the validity and reliability of the scale were tested. The results indicated that the Turkish version of the scale had acceptable reliability and validity.

Key words: School adjustment, 5-6 years-old preschool children, reliability-validity.

EXTENDED SUMMARY

Purpose

School adjustment is a multi-dimensional concept related to social effect, social behaviour and school achievement. Peers, parents and teachers have been important effects on school adjustment. It is know that there was a relation between positive teacher-child interaction and school adjustment and competence in preschool stage. Also teacher had more effects than relations with peers on school adjustment. Pre-School Education Programme, which

---

♦ The article was presented in "II. International Preschool Education Congress"(Marmara University, 24-27 October 2007).

¹ Marmara University. aonder@marmara.edu.tr

² Pamukkale University. hulyagulay7@hotmail.com

prepared by Ministry of National Education in 2006, has been stressed upon especially the active participation of the children in training settings. The measurement of school adjustment levels of children can be important in making regulations for children to participate actively to training settings. Due to this idea, the aim of the present study was to adapt the Teacher Rating Scale of School Adjustment, for 5-6 years-old children to Turkish.

Method

The research is a survey for scales adaptation to measure language equivalence, reliability and validity of Teacher Rating Scale of School Adjustment for 5-6 Years of Children in Turkish. The reliability and validity working group of the research consisted of 269 children (131 girls, 138 boys) of 5-6 years old who were attending preschools in İstanbul. The mean age of children was; 5 years, 7 months, 21 days (minimum; 4 years, 11 months, 9 days; maximum; 6 years, 3 months, 2 days). Personal Information Form and Teacher Rating Scale of School Adjustment for 5-6 Years of Children were used as instruments in this research. Teacher Rating Scale of School Adjustment for 5-6 Years of Children is a teacher report instrument which was developed by G. W. Ladd, B. Kochenfender ve C. Coleman in 1996 designed to evaluate preschool children's school adjustment. Scale included 27 items and 4 subscales (school avoidance, school liking, cooperative participation, self-directiveness). Each item of the scale was evaluated with the three points likert described as, "doesn't apply", "applies sometimes", "certainly applies" (Birch, & Ladd 1997).

Teacher Rating Scale of School Adjustment for 5-6 Years of Children was translated into Turkish by 2 experts who were competent in both languages, English and Turkish. Translations made by the experts were compared and some changes were made in terms of cultural meaning and lingual rules. Another expert who was competent in Turkish and English languages translated the scale back to English. The original and the Turkish translation of the scale were compared by the researchers and the final form of the Turkish version was completed.

The data which were gathered were analyzed with SPSS 13.0 package programme. Statistics of arithmetic average, standart deviation, internal consistency coefficients (Cronbach Alpha), item-total and item-remainder analysis, test- retest reliability were calculated for reliability of Teacher Rating Scale of School Adjustment for 5-6 Years of Children as whole scale and its subscales. The internal consistency of the scale was tested by the technique of Cronbach Alpha. Test-retest consistency was calculated by Pearson Correlation technique. Item analysis was done as a criteria for validity.

Results

Internal reliability of the whole scale was found to be high (.70). Internal reliability of the school avoidance sub-scale scale was found to be high (.73). Internal reliability of the school liking sub-scale scale was found to be relatively high (.81). Internal reliability of the cooperative participation sub-scale scale was found to be relatively high (.84). Self directiveness subscale's internal consistency coefficients is .67. The test-retest consistency of the whole and sub-scales scale were found to be relatively high. Structural validity of the scale was tested with item analysis. The two items which were not suitable for the general structure of the scale were omitted. Thus scale consisted of 25 items totally. The criteria validity of the scale could not be tested by comparing it with another scale because there was not any scale in Turkish which measures the same dimentions. Since internal consistency coefficients of subscales are high (between .67 and .84) those subscales can be accepted as being consistent with each other. That means that the scale as a whole has an acceptable structural validity.

Discussion

The results of the reliability and validity study of the Teacher Rating Scale of School Adjustment for 5-6 Years of Children, the Turkish version indicated that the scale had acceptable psychometric qualities. The scale is rather important because there are not any similar scale in Turkish. Because school adjustment of children at five-six years old can be evaluated by such a scale with good reliability and validity, further research and

implementary work in this field can be done with higher effectivity by the researchers and teachers.

Conclusion

Further results will be essential in relation to the validity in order to use the scale with higher security. Later research should search for the new evidences in relation to especially validity of the scale with different samples and variables.

5-6 Yaş Çocukları İçin Okula Uyum Öğretmen Değerlendirme Ölçeği' nin Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması ♦

Alev ÖNDER³ ve Hülya GÜLAY⁴

Öz

Okul uyumu, okul başarısının yanı sıra sosyal etki ve sosyal davranışlarla da ilişkili çok boyutlu bir kavramdır. Okul uyumu, çocukların okul ortamındaki başarı, ilgi ve rahatlık düzeyleri ile şekillenmektedir. Okul uyumunda, akranların, anne-babaların ve öğretmenlerin önemli etkileri bulunmaktadır. Okul öncesi dönemde, öğretmen-çocuk arasındaki olumlu ilişki ile okul uyumu ve yeterliliği arasında ilişki bulunduğu, öğretmenlerle ilişkilerin, çocukların davranışları üzerinde akranlarla ilişkilere göre daha etkili olabileceği bilinmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı' nın 2006'da hazırladığı Okulöncesi Eğitim Programı'nda, çocukların eğitim ortamına etkin katılımlarının önemi üzerinde durulmaktadır. Aynı zamanda çocukların okula uyum düzeylerinin saptanması, çocukların eğitim ortamına katılımlarını arttıracak düzenlemelerin yapılması açısından önem taşımaktadır. Ancak her şeyden önce okula uyumun ölçülebilmesi gerekmektedir. Oysa Türkiye' de özellikle okulöncesi çocuklarının okula uyumlarını değerlendirecek bir ölçek bulunmamaktadır. Buradan hareketle araştırmanın amacı, 5-6 Yaş Çocukları İçin Okula Uyum Öğretmen Değerlendirme Ölçeği' nin Türkçe' ye uyarlanmasıdır. 1996' da G. W. Ladd, B. Kochenfender ve C. Coleman tarafından geliştirilen ölçek, çocukların okula uyumlarının öğretmen görüşleriyle değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Güvenirlik ve geçerlik çalışması yapılan ölçek, İstanbul ilinde yaşayan, anasınıfına devam eden 5-6 yaş grubundan 269 çocuk için öğretmenleri tarafından doldurulmuştur. Bulgular ölçeğin güvenirlik ve geçerliğinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Okula uyum, 5-6 yaş grubu okulöncesi çocukları, güvenirlik-geçerlik.

GİRİŞ

Okul uyumu, öğretim ortamındaki çok çeşitli özellikler ile öğrenci arasındaki en üst düzeydeki uyumu tanımlamaktadır (Spencer, 1999). Okul uyumu, okul başarısının yanı sıra sosyal etki ve sosyal davranışları da içinde barındıran çok boyutlu bir kavramdır. Başarı, rahatlık, ilgi ve meşguliyet kavramları okul uyumu içerisinde yer almaktadır (Birch, & Ladd, 1997). Okul öncesi dönem çocuklarının okula uyumları ile ilgili yapılan bazı araştırmalar, bu dönemdeki okula uyumun sonraki yıllardaki sosyal-duygusal uyumu ve akademik başarıyı etkileyebildiğini ifade etmektedir (Ladd, & Price, 1987;

♦ Sözlü bildiri olarak II. Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Kongresi'nde (Marmara Üniversitesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi ABD.- 24-27 Ekim 2007) sunulmuştur.

³ Marmara Üniversitesi. aonder@marmara.edu.tr

⁴ Pamukkale Üniversitesi. hulyagulay7@hotmail.com

Reynolds , & Bezruczko, 1993; Ladd, 1989, 1996. Akt. Ladd, Birch, & Buhs, 1999). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki uyumsuzluk, sonraki yıllardaki okul uyumunu olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Ayrıca okula uyum sağlayamayan bu çocukların ileriki yıllarda içe ve dışa yönelik psikolojik sorunlar yaşayabildikleri belirlenmiştir (Walker, 2009). Çocukların okula uyumu üzerinde çeşitli değişkenlerin etkisi belirlenmiştir. Öğretmenler, akranlar ve anne-babalar bu değişkenlerin başlıcalarıdır (Betts, Rotenberg, & Trueman, 2009; Monkeviciene, Mishara, & Dufour, 2006).

Akran ilişkilerinin yapısı, akranlar tarafından kabul edilme-reddedilme, çocukların okula uyumları üzerinde etkilidir. Özellikle okul öncesi dönemde akranları tarafından reddedilen, sevilmeyen çocukların sonraki yıllarda akademik başarılarının ve okula uyumlarının düşük düzeyde olduğu bilinmektedir (Gülay, 2010; Jiang, & Cillessen, 2005). Akran kabulünün çeşitli davranışlarla ilişkilerinin incelendiği bir çalışmada (Walker, 2009), okul öncesi eğitime devam eden 187 çocuk yer almıştır. Akran ve öğretmen değerlendirmelerinin sonucunda akran grubu içinde popüler olan çocukların, sınıf içinde daha katılımcı ve iletişime açık oldukları, akranlarını olumlu yönde etkiledikleri belirlenmiştir. Akranları tarafından reddedilen, sevilmeyen çocukların ise daha çok davranış sorunlarına sahip oldukları, grubun geneli üzerinde olumsuz etkilerinin olabildiği ifade edilmiştir (Walker, 2009). Görüldüğü gibi akran ilişkileri, davranış sorunlarına ve dolaylı olarak da okula uyumu olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Öğretmenlerle ilişkiler, çocukların okula uyumunu etkileyen etkenlerden bir diğeridir. Öğretmen- çocuk arasındaki ilişki bazı araştırmacılar tarafından ebeveyn-çocuk arasındaki bağıllık ilişkisine çeşitli açılardan (güvenli bağlanma, direnç, kaçınma vb.) benzetilmektedir (Birch, & Ladd, 1997). Öğretmen-çocuk ilişkisi, iki tarafın bireysel özellikleri ile şekillenmekle birlikte, çocukların gelişimini, başarısı etkileyebilen bir işleve sahiptir (Ray, 2007). Çocukların sınıf ortamına uyum sağlayabilmelerinde, diğer çocukların yanı sıra öğretmeniyle kurduğu iletişimin de büyük payı vardır (Chang, 2003). Çocuğun okula uyumu ile öğretmen-çocuk arasındaki ilişkinin yapısı ile ilgili olarak; yakınlık, çatışma, bağımlılık ve bağımsızlık kavramları vurgulanmaktadır. Yakınlık, çocuk ve öğretmen arasındaki açık iletişimin ve sevginin derecesidir. Çocuğun okula uyumunda

destekleyici bir role sahiptir. Çatışma ise, öğretmen- çocuk arasında uyumsuz etkileşimleri tanımlar. Öğretmenine aşırı bağımlı olan çocukların arkadaşlarıyla ve eğitim ortamındaki diğer yetişkinlerle sağlıklı ilişkiler geliştiremeyecekleri düşünülmektedir. Sağlıklı öğretmen-çocuk ilişkisinde, yakınlık arttıkça, bağımlılığın azaldığı öne sürülmüştür (Birch, & Ladd, 1997). Çeşitli kaynaklarda olumlu öğretmen- çocuk ilişkisi sevgiye, yakınlığa ve iletişime dayalı olarak tanımlanmakta ve davranış yeterliliği ile okul uyumu ilişkili bulunmaktadır (Yoon, 2002). Öğretmenle geliştirilen güvenli ve gelişmiş ilişkilerin, anaokulu çocuklarının yeterli davranışları ile olumlu yönde ilişkili buldukları ve bu çocukların ilköğretim birinci sınıfta daha az problem davranış gösterdikleri belirlenmiştir (Pianta, & Nimetz, 1991). Stuhlman ve Pianta (2001), okul öncesi dönemde, öğretmen- öğrenci arasındaki olumlu ilişki ile okul uyumu ve yeterliliği arasında ilişki bulunduğunu, öğretmenlerle ilişkilerin, çocukların davranışları üzerinde akranlarla ilişkilere göre daha etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Anne-baba ile ilişkiler de okula uyumu etkileyebilmektedir. Çeşitli kültürlerde yapılan çalışmalar, çocuk yetiştirme yöntemlerinin ve anne-baba-çocuk iletişiminin doğrudan çocukların davranış ve sosyal becerileri, dolaylı olarak da okula uyumu etkileyebildiğini göstermektedir (Bascoe, Davies, Sturge-Apple, & Cummings, 2009; Wang, Chen, & Chen, 2002; Chen, Chen, Li, & Wang, 2009).

Anne-babalar dolaylı olarak, öğretmenler ve akranlar ise doğrudan okula uyumu şekillendirmektedirler. Bunun yanı sıra çalışmalar (Hamre, & Pianta, 2001; Stuhlman, & Pianta, 2001) okul öncesi dönemde okul uyumunun, ileriki yıllardaki okul uyumu ve başarısı açısından önem taşıdığını ve öğretmen- çocuk ilişkisinin de okul uyumunu etkileyebilecek unsurlar arasında önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Türkiye'deki yeni okul öncesi eğitim programında, öğrencilerin eğitim ortamına etkin katılımlarının önemi üzerinde durulmaktadır (MEB, 2006). Çocukların okula uyum düzeylerinin belirlenmesi, çocukların katılımlarını arttıracak düzenlemelerin yapılması açısından da önem taşımaktadır. Bu düzenlemelerin yapılabilmesi okula uyumun ölçülmesini gerekli kılmaktadır. Ancak Türkiye de okulöncesi dönemi çocuklarının okula uyumlarını ölçen bir ölçek bulunmamaktadır. Buradan hareketle çalışmanın amacı,

anaokuluna devam eden 5-6 yaş grubu çocukların okula uyum düzeylerini belirlemeye yönelik 5-6 Yaş Çocukları İçin Okula Uyum Öğretmen Değerlendirme Ölçeği' nin Türkçe' ye uyarlanmasıdır. Bu ölçek ile konu ile ilgili yapılacak sonraki çalışmalarda, çocukların okula uyum düzeylerinin öğretmen görüşleri doğrultusunda belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- 5-6 Yaş Çocukları İçin Okula Uyum Öğretmen Değerlendirme Ölçeği' nin iç güvenilirliği (tutarlığı) nedir ?
- 5-6 Yaş Çocukları İçin Okula Uyum Öğretmen Değerlendirme Ölçeği' nin test tekrar test güvenilirliği nedir ?
- 5-6 Yaş Çocukları İçin Okula Uyum Öğretmen Değerlendirme Ölçeği' nin geçerliği nedir ?

Araştırma, 5-6 Yaş Çocukları İçin Okula Uyum Öğretmen Değerlendirme Ölçeği'ni dolduran öğretmenlerin görüşleriyle sınırlıdır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, 5-6 Yaş Çocukları İçin Okula Uyum Öğretmen Değerlendirme Ölçeği' nin güvenilirlik ve geçerliliğinin saptanması amacıyla ölçek uyarlama çalışması yapılmıştır. Ölçek uyarlama çalışmasında, ölçeğin Türkçe'ye çevrilmesi ile ilgili çalışmaların yanı sıra güvenilirlik ve geçerlik analizleri yapılmaktadır. Testin güvenilirliği, ölçme aracının maddelerine verilen cevaplar arasındaki tutarlıktır. Güvenirlik çalışmalarında çeşitli analizler kullanılabilir. Bunlardan başlıcaları, test-tekrar test güvenilirliği, paralel form güvenilirliği, iki-yarım test güvenilirliği, Kuder Richardson 20 güvenilirliği-cronbach alpha katsayısı, madde-toplam puan korelasyonları ve ölçmenin standart hatasının belirlenmesidir. Geçerlik ise ölçme aracının belirlenen özelliği ne derecede doğru ölçtüğünü ortaya koymaktadır. Geçerlik çalışmalarında kullanılan belli başlı teknikler ise

kapsam geçerliği, ölçüt-bağımlı geçerlik, yapı geçerliği, eş zaman geçerliği, iç tutarlık ve faktör analizidir (Öner, 1997; Şener, 2004). 5-6 Yaş Çocukları İçin Okula Uyum Öğretmen Değerlendirme Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması çalışmasında, ölçeğin Türkçe'ye çeviri çalışmalarının yanı sıra güvenilirlik çalışmaları kapsamında tüm ölçeğin ve alt ölçeklerin iç tutarlık (cronbach alpha) katsayısı hesaplanmış, test-tekrar tekrar güvenilirlikleri belirlenmiştir. Geçerlik kapsamında da Türkçe formun görünüm geçerliği, madde analizi ve iç tutarlık katsayısı doğrultusunda yapısal geçerliği belirlenmiştir. Bu ölçeğin ölçtüğü boyutları ölçen başka bir Türkçe ölçek bulunamadığından kriter geçerliği test edilememiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, İstanbul ilinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı altı ilköğretim okulunun anasınıflarına devam eden 269 çocuk oluşturmuştur. Çalışma grubunda 131 (% 48.7) kız çocuk, 138 (% 51.3) erkek çocuk yer almıştır. Çocukların yaş ortalaması, 5 yaş, 7 ay, 21 gündür (en az 4 yaş, 11 ay, 9 gün; en çok 6 yaş, 3 ay 2 gün). Çalışma grubunun sosyo-ekonomik düzey dağılımında baba mesleklerinden yararlanılmıştır (Dyer, 2006; The National Center for Education Statistics (NCES) Glossary, 2007). Çalışma grubunun baba mesleklerine göre sosyo ekonomik düzeylerindeki dağılımlarında, alt sosyo ekonomik düzeyden (işsiz-işçi) 65 (% 24.1), orta sosyo ekonomik düzeyden (memur- emekli) 46 (% 17.1), üst sosyo ekonomik düzeyden (serbest meslek) 158 (% 58.7) kişi bulunmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama aracı olarak, Kişisel Bilgi Formu ve 5-6 Yaş Çocukları İçin Okula Uyum Öğretmen Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Form, araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Formun içeriğinde, çocukların doğum tarihi, cinsiyeti, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi gibi değişkenlerle ilgili sorular bulunmaktadır. Çocukların ailelerinin sosyo ekonomik düzeylerinin belirlenmesinde,

öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin verdikleri bilgilerle babalarının meslekleri temel alınmıştır.

5-6 Yaş Çocukları İçin Okul Uyumu Öğretmen Değerlendirme Ölçeği (Teacher Rating Scale of School Adjustment)

Ölçek, 1996' da G. W. Ladd, B. Kochenfender ve C. Coleman tarafından geliştirilmiştir. Orijinal ölçek, 27 maddeden ve 4 alt ölçekten oluşmaktadır. Okulu sevme alt ölçeği, 5 maddeden oluşmakta ve öğretmenin çocuğun okulu ne kadar sevdiği hakkındaki algısını ölçmektedir. İşbirlikli katılım alt ölçeği, 8 maddeden oluşmakta, çocuğun öğretmenin otoritesini, sınıf kurallarını ve sorumluluklarını kabul derecesini ölçmektedir. Beş maddeden oluşan Okuldan kaçınma alt ölçeği, çocuğun sınıf ortamından kaçınma eğilimiyle ilgili öğretmen algısını belirlemektedir. Kendi kendini yönetme alt ölçeğinde 9 madde bulunmaktadır ve ölçek, çocuğun sınıf içindeki bağımsız ve ben merkezci davranışlarını ölçmektedir. Ölçekteki her madde "Uygun Değil", "Uygun" ve "Tamamen Uygun" ifadeleriyle değerlendirilmektedir (Birch, & Ladd, 1997).

Ölçeğin Türkçe' ye Çevrilmesi

5-6 Yaş Çocukları İçin Okul Uyumu Öğretmen Değerlendirme Ölçeği, İngilizce ve Türkçe' yi iyi derecede bilen, konunun uzmanı 2 kişi tarafından Türkçe' ye çevrilmiştir. Çeviriler bir araya getirilerek karşılaştırılmıştır. Kültürel anlam ve dil kuralları açısından gereken düzelteler yapılmıştır. İyi derecede İngilizce ve Türkçe bilen, başka bir uzman tarafından da oluşturulan Türkçe form, geri çeviri yöntemiyle tekrar İngilizce' ye çevrilmiştir. Çevrilen form ile orijinal form, araştırmacılar tarafından karşılaştırılmıştır. İki form arasında herhangi bir farklılık olmadığı belirlenerek, ölçeğin Türkçe formuna son biçimi verilmiştir.

Uygulama

Araştırmada kullanılan Kişisel Bilgi Formu ve 5-6 Yaş Çocukları İçin Okula Uyum Öğretmen Değerlendirme Ölçeği, 25 anasınıfı öğretmeni tarafından doldurulmuştur. Sınıf öğretmenleri, araştırmanın amacı, içeriği hakkında önceden araştırmacılar tarafından

bilgilendirilmişlerdir. Sınıf öğretmenleri, 5-6 Yaş Çocukları İçin Okula Uyum Öğretmen Değerlendirme Ölçeği' ni çocuklarla ilgili eğitim öğretim yılı başından itibaren edindikleri gözlemlerden yola çıkarak doldurmuşlardır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi, SPSS 13.0 paket programı ile yapılmıştır. Kişisel bilgi formundaki bilgilerin, frekans ve yüzde dağılımları hesaplanmıştır. Ölçeğin iç güvenilirliği Cronbach Alpha tekniğiyle, test- tekrar test güvenilirliği ise Pearson Momentler çarpımı korelasyon tekniği ile hesaplanmıştır. Geçerlik ölçütü olarak madde analizi yapılmıştır.

BULGULAR

Ölçeğin Güvenirliği

İç Güvenirlik

Ölçeğin iç güvenilirliğini oluşturan maddeler arasındaki ilişki Cronbach Alpha tekniğiyle hesaplanmış ve bu ilişkinin yeterli düzeyde olduğu kabul edilmiştir (Cronbach Alpha: .70, $p < .01$). Bu sonuca göre ölçeğin Türkçe formunun iç güvenilirliğe (tutarlılığa) sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

5-6 Yaş Çocukları İçin Okula Uyum Öğretmen Değerlendirme Ölçeği' nin Türkçe Formunun İç Güvenirlik Sonuçları Tablo 1' de görülmektedir.

Tablo 1' de görüldüğü üzere tüm ölçeğin Cronbach alpha katsayısı .70' dir ($p < .01$). Buna göre ölçeğin tamamının iç güvenilirlik katsayısının yeterli düzeyde olduğu söylenebilir.

5-6 Yaş Çocukları İçin Okula Uyum Öğretmen Değerlendirme Ölçeği'nin Türkçe formunun Alt Ölçeklerinin İç Güvenirlik Sonuçları aşağıda Tablo 2, 3, 4 ve 5 de sunulmuştur.

Tablo 1. 5-6 Yaş çocukları için okula uyum öğretmen değerlendirme ölçeği'nin Türkçe formunun iç güvenirlik sonuçları

Ölçeğin Maddeleri	Madde Çıkarıldığında Ölçek Ortalamaları	Madde Çıkarıldığında Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonları	Madde Çıkarıldığında Alpha
Madde 1	27,99	17,26	.58	.66
Madde 2	29,74	19,47	-.03	.70
Madde 3	28,04	17,20	.49	.67
Madde 4	27,90	19,12	.10	.70
Madde 5	27,99	16,77	.34	.68
Madde 6	29,71	19,85	-.14	.71
Madde 7	28,13	17,11	.45	.67
Madde 8	28,00	17,63	.46	.67
Madde 9	29,75	19,36	.01	.70
Madde 10	27,95	18,96	.12	.70
Madde 11	29,71	19,65	-.09	.71
Madde 12	29,72	19,36	.00	.70
Madde 13	27,97	18,12	.34	.68
Madde 14	28,44	15,97	.55	.65
Madde 15	29,70	20,39	-.27	.72
Madde 16	27,98	17,47	.53	.67
Madde 17	28,15	16,66	.52	.66
Madde 18	28,42	17,12	.31	.68
Madde 19	28,00	18,09	.33	.68
Madde 20	29,68	19,46	-.03	.71
Madde 21	28,17	17,51	.34	.68
Madde 22	29,61	19,79	-.12	.72
Madde 23	28,14	18,13	.24	.69
Madde 24	28,90	16,78	.30	.68
Madde 25	27,94	17,85	.50	.67
Alpha: .70				

Tablo 2. Okulu sevme alt ölçeği'nin iç güvenirlik sonuçları

Ölçeğin Maddeleri	Madde Çıkarıldığında Ölçek Ortalamaları	Madde Çıkarıldığında Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonları	Madde Çıkarıldığında Alpha
Madde 4	3,91	.35	-.01	-1.09
Madde 6	5,73	.62	-.52	.10
Madde 10	3,96	.34	-.09	-.99
Madde 11	5,73	.50	-.36	-.29
Madde 19	4,02	.28	-.05	-1.29
Alpha: .81				

Tablo 2' ye bakıldığında, alt ölçeğin Croncach Alpha katsayısı .81' dir ($p < 01$). Bu sonuca göre alt ölçeğin tamamının iç güvenirlik katsayısının yeterli düzeyde olduğu kabul edilebilir.

Tablo 3. İşbirlikli katılım alt ölçeği'nin iç güvenirlik sonuçları

Ölçeğin Maddeleri	Madde Çıkarıldığında Ölçek Ortalamaları	Madde Çıkarıldığında Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonları	Madde Çıkarıldığında Alpha
Madde 1	12,70	5,83	.76	.80
Madde 3	12,75	5,75	.65	.81
Madde 5	12,70	5,80	.32	.88
Madde 7	12,84	5,66	.60	.81
Madde 8	12,71	5,91	.70	.80
Madde 13	12,68	6,42	.47	.83
Madde 16	12,69	6,02	.67	.81
Madde 25	12,65	6,15	.74	.81
Alpha: .84				

Tablo 3' incelendiğinde, alt ölçeğin Croncach Alpha katsayısı .84' dir ($p < 01$). Bu sonuç, alt ölçeğin, tamamının iç güvenirlik katsayısının yüksek düzeyde olduğu göstermektedir.

Tablo 4. Okuldan kaçınma alt ölçeği'nin iç güvenirlik sonuçları

Ölçeğin Maddeleri	Madde	Madde	Düzeltilmiş	Madde
	Çıkarıldığında Ölçek Ortalamaları	Çıkarıldığında Ölçek Varyansı	Madde Toplam Korelasyonları	Çıkarıldığında Alpha
Madde 2	,44	1,18	.58	.65
Madde 9	,46	1,26	.53	.67
Madde 12	,42	1,21	.50	.68
Madde 15	,39	1,11	,47	.69
Madde 20	,39	1,19	,41	.72
Alpha: .73				

Tablo 4' de alt ölçeğin Croncach Alpha katsayısı .73 ($p < 01$) olduğu görülmektedir. Buna göre alt ölçeğin, tamamının iç güvenirlik katsayısının yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 5. Kendi kendini yönetme alt ölçeği'nin iç güvenirlik sonuçları

Ölçeğin Maddeleri	Madde	Madde	Düzeltilmiş	Madde
	Çıkarıldığında Ölçek Ortalamaları	Çıkarıldığında Ölçek Varyansı	Madde Toplam Korelasyonları	Çıkarıldığında Alpha
Madde 14	7,55	4,93	.49	.60
Madde 17	7,25	5,11	.55	.59
Madde 18	7,52	4,68	.54	.58
Madde 21	7,27	5,32	.47	.61
Madde 22	8,71	7,10	-.16	.75
Madde 23	7,24	5,76	.34	.65
Madde 24	8,00	4,68	.44	.62
Alpha: .67				

Tablo 5'de görüldüğü gibi alt ölçeğin Croncach Alpha katsayısının .67 ($p < 01$) olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, alt ölçeğin tamamının iç güvenirlik katsayısının yeterli düzeyde olduğunu ifade etmektedir.

Tablo 6. 5-6 yaş çocukları için okula uyum öğretmen değerlendirme ölçeği'nin orijinal ve türkçe formlarının alt ölçeklerinin iç güvenirlik sonuçlarının karşılaştırılması

5-6 Yaş Çocukları İçin Okul Uyumu Öğretmen Değerlendirme Ölçeği'nin Orijinal Formu		5-6 Yaş Çocukları İçin Okul Uyumu Öğretmen Değerlendirme Ölçeği'nin Türkçe Formu	
Alt Ölçekler	Cronbach Alpha	Alt Ölçekler	Cronbach Alpha
Okulu sevme	.89	Okulu sevme	.81
İşbirlikli katılım	.92	İşbirlikli katılım	.84
Okuldan kaçınma	.74	Okuldan kaçınma	.73
Kendi kendini yönetme	.91	Kendi kendini yönetme	.67

Tabloda görüldüğü üzere, ölçeğin Orijinal ve Türkçe formunda alt ölçekler için hesaplanan Cronbach Alpha değerleri kabul edilebilir düzeydedir.

Test – Tekrar Test Güvenirliği

Ölçeğin Türkçe formunun zamana karşı değişmezlik düzeyini test etmek için test tekrar test tekniği kullanılmıştır. Bu nedenle çalışma grubundan tesadüfi olarak seçilen 30 kişilik gruba ölçek 2 hafta arayla 1' er kez uygulanmış ve iki uygulama arasındaki ilişki Pearson Momentler Çarpımı korelasyon tekniği ile analiz edilmiştir.

5-6 Yaş Çocukları İçin Okula Uyum Öğretmen Değerlendirme Ölçeği'nin Test Tekrar Test Güvenirliği Analiz Sonuçları aşağıda Tablo 7'de görülmektedir.

Tablo 7. 5-6 yaş çocukları için okula uyum öğretmen değerlendirme ölçeği'nin test tekrar test güvenirliği analiz sonuçları

	N	X	ss	r
5-6 Yaş Çocukları İçin Okul Uyumu Öğretmen Değerlendirme Ölçeği'nin 1. Ölçüm	30	32.06	3.25	.97
5-6 Yaş Çocukları İçin Okul Uyumu Öğretmen Değerlendirme Ölçeği'nin 2. Ölçüm	30	31.93	3.36	

$p < .01$

Tablo incelendiğinde, 5-6 Yaş Çocukları İçin Okula Uyum Öğretmen Değerlendirme Ölçeği'nin test- tekrar test uygulamaları arasında pozitif yönde, anlamlı ve yüksek bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r = .97$ $p < .01$). Bu sonuca göre ölçeğin zamana karşı değişmezliğinin oldukça yüksek olduğu söylenebilir.

5-6 Yaş Çocukları İçin Okula Uyum Öğretmen Değerlendirme Ölçeği'nin alt ölçeklerinin test tekrar test güvenilirliği analiz sonuçları aşağıda Tablo 8, 9,10 ve 11 de sunulmuştur.

Tablo 8. Okulu sevme alt ölçeği'nin test- tekrar test güvenilirliği

	N	X	ss	r
Okulu Sevme Alt Ölçeği (1. Ölçüm)	30	5.86	.35	.56
Okulu Sevme Alt Ölçeği (2. Ölçüm)	30	5.86	.43	

$p < .01$

Tabloya bakıldığında, okulu sevme alt ölçeğinin test- tekrar test uygulamaları arasında pozitif yönde, anlamlı bir ilişkinin olduğu söylenebilir ($r = .56$ $p < .01$).

Tablo 9. İşbirlikli katılım alt ölçeği'nin test- tekrar test güvenilirliği

	N	X	ss	r
İşbirlikli Katılım Alt Ölçeği (1. Ölçüm)	30	15.33	1.84	.96
İşbirlikli Katılım Alt Ölçeği (2. Ölçüm)	30	15.26	1.87	

$p < .01$

Tabloda görüldüğü gibi, işbirlikli katılım alt ölçeğinin test- tekrar test uygulamaları arasında pozitif yönde, anlamlı ve yüksek bir ilişkinin olduğu söylenebilir ($r = .96$ $p < .01$).

Tablo 10. Okuldan kaçınma alt ölçeği'nin test- tekrar test güvenilirliği

	N	X	ss	r
Okuldan Kaçınma Alt Ölçeği (1. Ölçüm)	30	.43	.86	
Okuldan Kaçınma Alt Ölçeği (2. Ölçüm)	30	.37	.85	.86

$p < .01$

Tablo incelendiğinde, okuldan kaçınma alt ölçeğinin test- tekrar test uygulamaları arasında pozitif yönde, anlamlı ve yüksek bir ilişkinin olduğu söylenebilir ($r = .86$ $p < .01$).

Tablo 11. Kendi kendini yönetme alt ölçeği'nin test- tekrar test güvenirliliği

	N	X	ss	r
Kendi Kendini Yönetme Alt Ölçeği (1. Ölçüm)	30	10.30	1.64	.97
Kendi Kendini Yönetme Alt Ölçeği (2. Ölçüm)	30	10.43	1.69	

$p < .01$

Tabloda, kendi kendini yönetme alt ölçeğinin test- tekrar test uygulamaları arasında pozitif yönde, anlamlı ve yüksek bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r = .97$ $p < .01$).

Sonuç olarak, tüm alt ölçeklerin zamana karşı değişmezliklerinin yüksek bulunduğu söylenebilir.

Ölçeğin Geçerliliği

Türkçe formun görünüm geçerliliği (face validity) 3 uzman tarafından incelenmesi ile sağlanmıştır. Ayrıca ölçeğin yapısal geçerliliği madde analizi yapılarak belirlenmiş ve ölçeğin yapısına uymayan iki madde ölçekten çıkarılarak, ölçeğin son hali oluşturulmuştur (bkz. Tablo 1).

Bu ölçeğin ölçtüğü boyutları ölçen başka bir Türkçe ölçek bulunamadığından kriter geçerliliği test edilememiştir. Alt ölçeklerin iç tutarlılık katsayılarının yüksek oluşu (.67-.84 arasında) alt ölçeklerin kendi içinde tutarlı olduklarının bir kanıtı olarak yani ölçeğin yapısal geçerliğe sahip olduğunun bir kanıtı olarak kabul edilmiştir.

TARTIŞMA

5-6 Yaş Çocukları İçin Okula Uyum Öğretmen Değerlendirme Ölçeği' nin Türkçe formunun güvenilirlik ve geçerlik çalışmasının sonuçlarının, söz konusu formun yeterli düzeyde güvenilirliğe ve geçerliğe sahip olduğunu ortaya koyduğu söylenebilir. Çocukların okula uyumlarının güvenilir ve geçerli bir ölçme aracıyla değerlendirilebilir

olması öğretmenlere ve diğer araştırmacıların çalışmalarında önemli katkılar sağlayabilir. İlköğretim düzeyindeki çocukların okula uyumu ile ilgili ölçeklere rastlanırken (Uz Baş, 2003; Yeşil, 2008), okul öncesi dönem çocuklarına yönelik ölçme aracının olmaması, 5-6 Yaş Çocukları İçin Okula Uyum Öğretmen Değerlendirme Ölçeği' nin Türkçe formunun önemini vurgulamaktadır.

SONUÇ

Ölçeğin geçerliği konusunda ek kanıtların elde edilmesi daha sağlıklı bir kullanım açısından önem taşımaktadır. Çalışma iç tutarlık (cronbach alpha) katsayısı, test-tekrar tekrar güvenilirliği, görünüm geçerliği ve yapısal geçerlik analizleri ile sınırlıdır. Sonraki çalışmalarda ölçeğin geçerliğine ilişkin yeni kanıtlar aranmalıdır. Çalışma İstanbul ilinde yaşayan ve anasınıfına devam eden 5-6 yaş grubu çocuklardan seçilen çalışma grubuyla sınırlıdır. Türkiye genelinde farklı illerde, farklı sayıdaki çalışma gruplarıyla, farklı kurumlarda okul öncesi eğitime devam eden çocuklarla konu ile ilgili araştırmalar yapılabilir. Yapılan araştırmaların öğretmenlerle paylaşılması, öğretmenlerin okula uyum konusuna dikkatlerinin çekilmesini sağlayabilmesi adına önem taşımaktadır. Diğer yandan ölçeğin uygulanmasıyla, okul öncesi dönem çocuklarının okula uyum becerilerinin farklı değişkenler açısından araştırılması, okula uyum sürecinin ayrıntılı biçimde incelenmesi için gereklidir.

KAYNAKLAR

- Bascoe, S. M., Davies, P. T., Sturge-Apple, M. L., & Cummings, M. (2009). Children presentations of family relationships, peer information processing, and school adjustment. *Developmental Psychology, 45*(6), 1740-1751.
- Betts, L. R., Rotenberg, K. J., & Trueman, M. (2009). An investigation of the impact of young children's self-knowledge of trustworthiness on school adjustment: A test of the realistic self-knowledge and positive illusion models. *British Journal of Developmental Psychology, 27*, 405-424.

- Birch, S. H., & Ladd, G. W. (1997). The teacher-child relationship and children's early school adjustment. *Journal of School Psychology, 34*(1), 61-79.
- Chang, L. (2003). Variable effects of children's aggression, social withdrawal, and prosocial leadership as functions of teacher belief and behaviors. *Child Development, 74*(2), 535-548.
- Chen, X., Chen, H., Li, D., & Wang, L. (2009). Early childhood behavioral inhibition and social and school adjustment in Chinese children: A 5 year longitudinal study. *Child Development, 80*(6), 1692-1704.
- Dyer, S. (2006). Frequency of paralel, associative and cooperative play in British children of different socioeconomic status. *Social Behavior and Personality*. http://findarticles.com/p/articles/mi_qa3852/is_200601/ai_n17187522. Erişim tarihi: 16.09.2007.
- Gülay, H. (2010). *Okul öncesi dönemde akran ilişkileri*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Hamre, B. K., & Pianta, R. C. (2001). Early teacher-child relationships and the trajectory of children's school outcomes through eighth grade. *Child Development, 72*, 625-638.
- Jiang, X. L., & Cillessen, A. H. (2005). Stability of continuous measures of sociometric status: a meta-analysis. *Developmental Review, 25*, 1-25.
- Ladd, G. W., Birch, S. H., & Buhs, E. S. (1999). Children's social and scholastic lives in kindergarten: related spheres of influence. *Child Development, 70*(6), 1373-1400.
- Ladd, G. W., Kochenfelder, B. J., & Coleman, C. C. (1996). Friendship quality as a predictor of young children's early school adjustment. *Child Development, 67*, 1103-1118.
- MEB (2006). *Okul Öncesi Eğitim Programı (36-72 Aylık Çocuklar İçin) Kitabı*. (Ed. T. Gürkan ve G. Haktanır). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

- Monkeviciene, O., Mishara, B. L., & Dufour, S. (2006). Effects of the Zippy's Friends Programme on children's coping abilities during the transitions from kindergarten to elementary school. *Early Childhood Education Journal*, 34(1), 53-60.
- Öner, N. (1997). *Türkiye'de kullanılan psikolojik testler*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları. Boğaziçi Üniversitesi Matbaası.
- Spencer, M. B. (1999). Social and cultural influences on school adjustment: The application of an identity-focused cultural ecological perspective. *Educational Psychologist*, 34 (1), 43-57.
- Stuhlman, M. W., & Pianta, P. C. (2001). Teachers narratives about their relationships with children: Associations with behavior in classrooms. *School Psychology Review*, 31(2), 148-163.
- Şener, Ş. (2004). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Ray, D. C. (2007). Two Counseling interventions to reduce teacher-child relationship stress. *Professional School Counseling*, 10(4), 3-14.
- Pianta, R. C., & Nimetz, S. (1991). Relationships between teachers and children: Relationships between teachers and children: Associations with behavior at home and in the classroom. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 12, 379-393.
- Pianta, R. C., & Stuhlman, M. W. (2004). Teacher-child relationships and children's success in the first years of school. *School Psychology Review*, 33(3), 444-458.
- The National Center for Education Statistics (NCES) Glossary. (2007). <http://nces.ed.gov/programs/coe/glossary/s.asp>, Erişim tarihi: 16.09.2007.
- Uz Baş, A. (2003). *İlköğretim 4. ve 5. sınıflarında okuyan öğrencilerin sosyal becerileri ve okula uyumu ile depresyon düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Yeşil, D. (2008). *Okul öncesi eğitim almış ve almamış öğrencilerin okula uyumlarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yoon, J. S. (2002). Teacher characteristics as predictors of teacher- student relationships: Stres, negative affect and self-efficacy. *Social Behavior and Personality*, 30(5), 485-494.
- Walker, S. (2009). Sociometric stability and the behavioral correlates of peer acceptance in early childhood. *The Journal of Genetic Psychology*, 170(4), 339-358.
- Wang, Z., Chen, H., & Chen, X. (2002). Behavioral inhibition in early childhood as a predictor of later peer interactions. *Psychological Science*, 25, 53-57.